

ET FORSVAR FOR EN STILFÆRDIG FOLKEKIRKE

En gammel folkekirke i en ny tid. Folkekirken er til debat. Der går ikke en dag, hvor der ikke i det ene eller det andet medie diskuteres, hvilken rolle kirken skal spille, om den skal være udfarende eller være med på den sidste mødebølge. Eller hvor der diskuteres, om kirken skal adskilles fra staten. Eller aktuelt, hvorvidt kirken skal have lov til at vi homoseksuelle par. Umiddelbart lyder det jo ikke urimeligt, at også folkekirken følger med tiden. Men mange præster i folkekirken er lodrette imod og henviser til bibelens ord om mand og kvinde osv.

For nylig faldt jeg over en forholdsvis nyudkommen bog af Karsten Nissen, biskop i Viborg. Visse udsagn i den fik mig til at få kaffen i den gale hals. Han slår i bogen med titlen ”En gammel folkekirke i en ny tid” et slag blandt mange andre for, at kirken igen skal til at missionere - denne gang ikke blandt sorte i Afrika, men såmænd blandt den indenlandske befolkning. Han og andre ledende kirkefolk er efter sigende trætte af, at kirken putter sig - i stedet for på tværs af alle kirkeretninger at være langt mere aggressiv og udfarende. Karsten Nissen erklærer i bogen og andre med ham har i dagspressen håndfast og bastant erklæret: - Folkekirken er Guds, og missionen er simpelthen kernen i kirkens opgave. Sådan! Hverken mere eller mindre. I udsagnet fornemmer jeg en stridsmand, iført hjelm og harnisk og klar til kamp – langt fra det billede jeg ellers har af Viborg-biskoppen. Som en let gråsprængt herre med et tæmmet og velplejet skæg og med venlige øjne. Med andre ord en person, der i det daglige er stilfærdig, imødekommende og kultiveret. Men også han melder sig som modstander af homo-vielser.

- Folkekirken er Guds! – siger biskoppen i nævnte bog. Her gik jeg i min vankundighed og kulturkristendom rundt med den faste overbevisning, at folkekirken var folkets og dermed også i al beskedenhed en lille smule min. For at undgå misforståelser skal jeg stilfærdigt fortælle min læser, at jeg er opdraget i den kristne tro og hele mit voksne liv har betalt min kirkeskat med glæde. Mine børn er alle både døbt og konfirmeret – tilmed har de endog ladet sig vi i kirken. Indrømmet, jeg har ikke været den store kirkegænger, men har altid – på trods af en del flytten rundt – vidst, hvor ”min” kirke lå, hvordan den så ud og hvem, der var min sognepræst. Og de gange jeg har besøgt kirker i ind- og udland – og det, hvad enten det var som kirkegænger eller som turist – har jeg altid forladt disse kulturhuse, kulturelt beriget og med et mere fredeligt og opladt sind. Et bevis på kirkens enorme påvirkningskraft på os mennesker.

Jeg forstår på Karsten Nissen, at det er de sidste femten års udvikling, der har fået ham til at opfordre til kamp. Og at det heldigvis, stadig i bispens univers, ikke længere blot er de missionske og aktivistiske, der siger det. Mellem linjerne læser jeg uvilkårligt – uden egentlig at vide hvorfor - at baggrunden for den nye aktivisme også er den nye indenlandske konkurrence fra andre religioner. Så missionsmarken skal atter gødes for at give flere og nye fold. Rektoren for Pastorseminariet i Århus supplerede i dagspressen biskoppen ved frejdigt at erklære, at det ikke længere udelukkende er i livets overgangssituationer, at det er kirkens opgave at stille bygninger til rådighed. I min naivitet troede jeg faktisk, at det var kirkens og præstens opgave at være til rådighed, når folkekirkens medlemmer havde behov for dens eller hans/hendes nærhed. At det med andre ord netop er den stilfærdige og fjerne kirke, der skal stå til rådighed. Det er da i hvert fald den, som jeg med glæde altid har betalt min kirkeskat til.

Min tilfredshed med den i dag eksisterende folkekirke er stor. Det eneste, jeg i den forbindelse blot er ked af, er, at det gør mig til meningsfælle med Dansk Folkeparti. Men det klarer jeg nok. På et enkelt punkt kan pianisterne jo være fornuftige nok. Jeg er glad for, at grundlovens løfteparagraf om en særlig ordning for kirkens indretning gennem mere end 150 år er blevet ved løftet. Således at de store linjer for kirkens handel ogandel afgøres i Folketinget. Og at kirken er underlagt en kirkeminister, der i Folketinget skal stå til regnskab for sine og folkekirkens gerninger. Og som har viljen og evnen til at holde præsters ofte stridbare, diskussionslystne og ordrige temperament i ave. Jeg tør slet ikke tænke på det ordvalg, der kunne komme på tale i en uafhængig og selvregulerende kirke. Jeg er glad for, at den nuværende kirkes præster har en akademisk, det vil sige en bibelkritisk uddannelse, erhvervet på et universitet, og som i hvert fald har givet dem redskaberne til at skelne mellem skidt og kanel. Jeg er ligeledes glad for, at præsterne er tjenestemænd eller i dagens Danmark mestendels tjenestekvinder - og dermed underlagt de normer og regler, der gælder om skikkelig adfærd for embedsfolk i statens tjeneste.

Lad mig forklare min glæde ved den gældende orden lidt nærmere – eller rettere sagt, hvad jeg frygter ved en udfarende og aktivistisk kirke. Det er ikke kun historien og dens vildfarelser i kirkeligt regi, jeg frygter. Selv om dens eksempler på en udfarende kirke nok kan skræmme. Men jeg forstår, at Viborg-biskoppens appel kun skal være gældende inden for landets grænser. Det er denne gang ikke negre i Afrika, der skal være aktivismens ofre. Det er ”kun” os, der lever inden for dronningerigets grænser. Men her findes jo også efterhånden mange kulører og hårfarver.

Religion og religiøse manifestationer fylder meget i det offentlige rum i dag – og med en voldsomt stigende tendens. Endog rigtig meget, når vi også tager cyberspace med. Og det på trods af en tidligere statsministers sikkert velmente, men måske lidt naive insisteren på at holde det offentlige rum fri for religion. Der er nok af indvendinger, der går på, at en sådan adskillelse mellem religion og det offentlige rum i praksis er umulig. Men fordi noget er umuligt at gennemføre hundrede procent, er der vel ikke noget galt i at bestræbe sig på at begrænse det. Den øjeblikkelige udvikling, hvor religion fylder mere og mere i det offentlige rum, må man som dansker efter min mening kun beklage. Vi bryster os ofte af - gennem en lang historisk udvikling og kamp - at have frigjort os af religiøse forestillinger om dette eller hint. Og lad os fortsætte med det. I hvert fald er vi stolte af at have fortrængt dem fra det offentlige rum og netop til den private sfære.

Vi er som regel glade for at være sekulariserede individer, som det hedder med et fint udtryk, når vi ønsker at lægge afstand til dem, der endnu lever i religionens mørke. Vi er også stolte af netop protestantismen som en religiøs retning, fordi den gør det muligt at dyrke sin religion, diskret og uafhængigt af tid og rum. Og uden andre religioners mange samt mere eller mindre synlige ydre falbelader, der kan genere omgivelserne. Jeg husker en amerikansk-pakistaner, der ligesom jeg var blevet tilbageholdt og interneret i en fængselslignende afdeling af transithallen i den usbekiske hovedstad Tasjkents internationale lufthavn. Fordi vi begge havde ladet os overbevise om, at gyldigt visum kunne erhverves ved ankomsten. Men især husker jeg min strandingskollegas fortvivlelse over ikke at kunne hitte rede i verdenshjørnerne i et enormt stort og enormt beskidt lokale med meget højtsiddende vinduer. Blot for at kunne overholde sin religions krav – mens jeg stille og roligt og med god samvittighed kunne blive siddende på min stol og lade tankerne vandre.

Vi oplever i dag det forunderlige, at kristne og for eksempel muslimer nærmest tager hinanden i hånden, når religionens rettigheder, tilstedeværelse og udfoldelser i det offentlige rum skal forsvares. Som om der er tale om en fælles kamp mod det verdslige samfund, som vi burde være stolte af, der skal udkæmpes. Og som om, der er et religiøst rum, der med næb og klør absolut skal forsvares. Grundlovens religionsfrihed bruges eller misbruges ofte som våben i denne fælles kamp for at skaffe sig mere plads og ørenlyd i det offentlige rum. Tilsyneladende og efter min mening desværre med betydeligt held.

Mit eget ønske er at bevare en statslig og folkelig forankret folkekirke, der til daglig er stand by, og parat til at træde til, når der er brug for den. Jeg vil have lov til at være kulturkristen, men jeg vil også have lov til at være en anden slags kristen, når det behov melder sig. Behovet for kirken er mindre, når friværdien – forstået i bredeste forstand – er stor og stabil. Behovet er større, når krisen kradser, eller livet i al sin mangfoldighed gør ondt. Eller, når naturkatastrofer eller anden djævelskab rammer. Lad os bevare folkekirken som et stilfærdigt og til tider fjernt beredskab, der er parat og redbon, når vi hver især har brug for det. Hvis den nuværende folkekirke igen skal ud for at fiske sjæle – så vil jeg nok ikke længere være blandt dens ydere. Men under alle omstændigheder vil jeg fortsat have lov til at nyde og værdsætte kirkens enorme kulturhistoriske arv. Og forvente dens hjælp, når jeg har brug for den.

Bragt som kronik i Jyllands-posten den 17. marts 2010